Ч. 46 (13.591). Львів, середа 21. лютого 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 6·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 "
Піврічно 30·00 "
Річно 60·00 "
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
" Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Після революції в Австрії.

СПІЗНЕНЕ ОПРАВДАННЯ.

ВІДЕНЬ, 19. II. ПАТ. Державний секретар для військових справ ґен. Шенбурґ приняв військових аташе чужих держав, акредитованих у Відні і звясував їм причини, чому австрійська влада вжила артилерії в боях з революціонерами. Перед острілюванням кожного дому повідомлено про це мешканців заздалегідь. В одній тільки випадку на Фльорідсдорфі стріляно без попереднього повідомлення, бо заходила небезпека, що окружену там поліцію виб'ють в пень.

ФЕЙ САМОПЕВНИЙ.

ВІДЕНЬ, 19. II. ПАТ. Віцеканцлер Фей приняв вчора віденських і закордонних журналістів і представив їм хід революції. Влада, говорив він, здавила рух, якого перемога, хочби хвилева, викликала би політичну катастрофу. Я рішився виступити таксамо проти кожної іншої групи, що схотіла би доконати переворот. Не позволимо нікому мішатися в наші справи.

НАГЛИЙ СУД НАД ПОС. ВАЛІШОМ.

ВІДЕНЬ, 19. II. ПАТ. Про арештування соціял-демократичного посла Валіша подають такі подробиці: Валіш удався разом з жінкою в напрямі чеської границі. По дорозі пізнав його якийсь залізничник і повідомив жандармерію. Арештовано його біля Адмон. Валіш не ставив ніякого опору. Його відставили до вязниці разом з жінкою і поставлять перед наглий суд.

ШУЦБУНД ВІДЗИВАЄТЬСЯ.

БЕРЛІН, 19. II. ПАТ. Німецьке Інформаційне бюро повідомляє з Відня, що вчора вечором на Ройманґоф поліційну стежу і стежу Гаймвери острілювано з даху одного дому. Переведена негайно ревізія не викрила хто стріляв. Цей інцидент потверджував би думку, поширену серед віденського населення, що всупереч урядовим запевненням Шуцбунд рішив продовжувати свою діяльність зміненими методами.

МАНІФЕСТАЦІЙНИЙ ПОХОРОН.

У Відні відбудеться у вівторок, 20. ц. м. похорон жертв останніх кривавих подій. В жалібнім богослуженні возьмуть участь крім кардинала Інніцера президент Міклас, канц. Дольфус, члени уряду та представники влади. Похоронний похід рушить вулицями Рінгу до військового касина на пл. Шварценберґа, а звідси на центральний цвинтар. Кондукт будуть вести 2 курінї піхоти, 3 батерії, 2 курінї поліції, 2 курінї Гаймвери і курінь жандармерії. Команду над жалібним походом обняв віцеканцлер Фей. Тіла вбитих будуть зложені до спільного гробу. На знак жалоби в часі похорону будуть горіти у всіх вікнах віденських камяниць свічки.

ОТВЕРТИЙ ЛИСТ ДО АВСТРІЙСЬКОГО ПОСЛА В ПРАЗІ.

Чеські соц. письменники та журналісти Божена Бенешова, д-р Карло Чапек, проф. д-р Крейчі, Ем. Філя, Марія Маерова, Ол. Маліжова, Карло Нови, Іван Ольбрахт (автор „Миколи Шуґая"), А. Піша, Яр. Сайферт, Володислав Ванчура (режісер фільми „Марійка зрадниця") вислали отвертий лист до австрійського посла д-ра Ферд. Марка, в якому здавлення революції називають звичайною пімстою, що може бути початком метод, які, як підписані вірять, не є цілю ніодної воюючої сторони.

ЗАНЯЛИ ЧЕСЬКИЙ ЧАСОПИС.

Чеський орган соц. демократії в Відні „Дельніцкі Лісти" обсадили члени Гаймвери.

—o—

Що оповідають провідники Шуцбунду?

Австрійську револьту спровокувала Гаймвера.

„Сандей Таймс" приніс інтервю свого кореспондента з провідниками австрійських соціялістів, Дойтшом і Бавером, що перебувають тепер у Чехословаччині. Дойтш є ранений в очі, наслідком чого ліве око втратив, а праве може вдастьси врятувати. Він сказав, що Шуцбунд мав зброю від часу закінчення світової війни. Зброя була призначена до оборони конституції і республики. В часі 15 років Шуцбунд не вживав тієї зброї ніколи. Навіть в 1927 р., в часі заворушень з приводу ґенерального страйку, Шуцбунд не вжив зброї і тому тільки 5 поліцистів і 90 цивільних осіб тоді вбито. Тепер поліція і Гаймвера, пробуючи відобрати шуцбундистам у Лінці зброю, спровокували конфлікт.

Ще в останній хвилині члени соціялістичного парляментарного комітету хотіли порозумітися з урядом Дольфуса, однак без успіху, бо уряд рішився знищити соціялістичну партію шляхом насильної перемоги. То неправда, будьто робітники хотіли знищити лад і правний порядок. Було якраз навпаки. Поліція і Гаймвера вдерлися силоміць в робітничі дільниці, провокуючи неминучий конфлікт. Влада Дольфуса і Гаймвери ділали дуже брутально, вживаючи артилерії не тільки проти Шуцбунду, але й проти домів, де находилися жінки і діти.

Щодо своєї втечі, Дойтш вияснює, що не покинув фронту до останньої хвилини, аж врешті мусів тікати, але не самоходом ,як писали, але скитався сам один ранений і майже сліпий, шукаючи напотемки дороги крізь поля і ліси, заки дістався до чеської границі. Утік без сотика, хоч писано неправдиво, що мав кишені повні грошей.

Бавер заявив між іншим, що боровся у Відні до останньої хвилини та що перейшов чеську границю разом з 50 членами Шуцбунду з повним лаштунком і скорострілами.

Зачувати, що соціял-демократична партія в Моравії запросила Дойтша і Бавера, щоби осіли постійно в Брні.

—o—

Кабінетна кріза в Японії.

ПАРИЖ, 19. 2. ПАТ. Аґенція Реґо повідомляє з Токіо, що компромітація мін. освіти Гатоями може мати поважні політичні наслідки, а саме може довести до димісії цілого кабінету. Члени партії Мінсеіто уважають димісію мін. Гатоями певною і надіються, що разом з ним уступить цілий кабінет.

—o—

Комунікат У. П. Р.

Засідання Української Парляментарної Репрезентації відбудеться дня 24. лютого 1934 р. (субота) в год. 11-ій передполуднем в кімнатах Крайової Народньої Канцелярії у Львові, вул. Підвальна ч. 7, III. поверх. Порядок нарад буде поданий на місці.

З огляду на вагу намічених справ присутність всіх П. Т. Членів УПР конечна.

Львів, дня 17. лютого 1934 р.

ПРЕЗИДІЯ УПР:
Д-р Дмитро Левицький вр. голова.
Дмитро Великанович вр. секретар

Ширіть наш часопис!

Українська Парляментарна Репрезентація у буджетовій сесії.

Сесія польського сойму і сенату ще тріває. Однак найважніша її частина — буджет — вже закінчена і тому про буджетову сесію можна казати вже нині — у минулому часі. Буджет — прийнятий у 3-му читанні голосами ББ і жидів — пішов до сенату, де він буде, по всій імовірности, затверджений без змін. Колиж навіть уряд погодився би на якісь дрібні зміни і буджет повернув би ще раз до сойму, — на затвердження тих евент. сенатських змін соймом треба щонайвище кільканацятихвилинного засідання, з коротким формальним рефератом і мовчаливим формальним голосуванням. Вправді є ще одна велика справа дефінітивно в законодатнім шляху незавершена — конституція, — але покищо соймової постанови про зміну конституції не відіслали ще до сенату, — що, мимоходом кажучи, в свою чергу викликує чимало ріжних поголосок. Але й конституційна дебата належить вже лише до форуму сенатського: або нова конституція буде затверджена сенатом „en bloc", або його поправки повернуть на окремо скликану конституційну сесію сойму, на якій вистарчаючою буде вже більшість лише 11/20 голосуючих. Таким робом і в цій матерії сойм уже голосу не матиме. Радше треба рахуватися з можливістю, що сойм, після прийняття нової конституції сенатом, буде розвязаний, хоча — з другого боку — польська преса реєструє версію, що розвязання грозить лише сенатові (який по новій конституції має бути іменований), а нинішній сойм спокійно доживе до кінця своєї каденції. В усякому разі, рахуючись з фактичним закінченням цієї буджетової сесії та евентуальним кінцем цілої соймової каденції, — Українська Парляментарна Репрезентація делеґувала посла С. Хруцького скласти на ост. пленарному засіданні (14. ц.м.) так мовити „прощальну" заяву, яку ми й видрукували вчора в повному тексті.

Не торкаючись змісту тієї заяви, що особливо підкреслила той есенціональний момент взаємин польської законодатної палати й української національної політичної репрезентації, який висловлюється у повному легковаженні всіх українських вимог і протестів, — звернемо спершу увагу на формальну сторінку діяльности українських послів в останній сесії. Отож, рахуючись згори з безвиглядністю навіть найбільш ділової співпраці на парляментарному варшавському терені, Український Клюб цим разом тягар тамошньої праці перекинув лише на кілька одиниць, доручаючи решті членів Клюбу присвятитися організаційній та громадській роботі в краю. Це не значить, що справи на парляментарному ґрунті були пересочувані та легковажені. Без огляду на той страшний моральний тягар, яким є почуття безсилости й безвиглядности щодо практичних наслідків, призначені посли виконували свій важкий обовязок.

Комісійних засідань було дуже мало. Обмежувались вони майже виключно до буджетової комісії. При розгляді поодиноких ресортів забірали слово у хронольоґічному порядку такі українські посли: при буджеті міністерства почт і телеграфів — пос. Луцький (12. XII. 1933), при буджеті емеритур і рент — пос. Дм.

Великанович (13. XII. 33), при буджеті міністерства хліборобства — пос. Луцький (18. XII. 33), при буджеті міністерства внутрішніх справ пос. Луцький (19. XII. — велика промова про цілість польської внутрішньої політики супроти українців), при міністерстві справедливости — пос. д-р В. Загайкевич (11. I. 34), в томуж самому дні на конституційній комісії також пос. Загайкевич, при розгляді буджету м-ства праці й сусп. опіки пос. Ю. Чукур (15. I. 1934), при буджеті дорогового фонду пос. Д. Великанович (15. I.), при буджеті м-ства освіти — пос. Д. Великанович (18. I. 1934 — велика промова про цілість польської шкільної політики супроти українців), до буджету м-ства віроісповідань — пос. С. Хруцький (18. I. 34. — про православні справи), врешті при буджеті міністерства торговлі й промислу та закорд. справ знову пос. О. Луцький (23. і 24. I. 1934.). Ширший політичний характер мали промови пос. Луцького при розгляді політики міністерства внутрішніх справ та посла д-ра В. Загайкевича, який формулував українське становище до справи зміни конституції. Очевидно, що всі комісійні промови, розглядаючи фахово та на підставі поважних фактичних даних і матеріялів політику поодиноких ресортів влади супроти українців, зясовували положення українського народу в окремих царинах життя та складали разом повний образ польської національної політики.

На пленумі сойму засадниче політичне становище зясовував двічі сам голова УПР — пос. д-р Дмитро Левицький, при першому й другому читанні буджету (3. XI. 1933 і 6. II. 1934 — обі промови були цілістю друковані в „Ділі"). Становище українців до справи зміни конституції знову мотивував пос. д-р В. Загайкевич (26. I. 34), — всі інші промовці аналізували політику поодиноких ресортів: пос. Г. Тершаковець міністерства хліборобства (9. II. ц. р.), пос. Кузик — міністерства внутрішніх справ (10. II.) і пос. Мілена Рудницька м-ства освіти (10. II.). Про заяву пос. Хруцького (14. ц. м.) ми вже згадували вище.

Так представляється праця послів У. П. Р. підчас соймових дебат над буджетом і конституцією. Тепер ідуть ще інші комісії. Між ними — стоять впереді надзвичайно важні наради над кооперативним законопроектом, який має величезне значіння для цілого українського кооперативного життя. Зновуж українські сенатори розпочали виконування своїх обовязків у буджетовій комісії сенату.

Камо грядете?

На маргінесі статті „Русского Слова" в Пряшові ч. 3. з 1. лютого ц. р. п. н. „Ани не звѣдайте лемъ бійте..."

В ч. 9. „Діла" з 14. січня ц. р. подали ми коротеньку замітку зі Словаччини під н. **„Пряшівське „Русское Слово" рятується церковними гріхами"**. В ній згадали ми, як то **еп. П. Гойдич**, фінансуючи на спілку з прелатом **о. Г. Мартяком** москвофільський тижневик, зробив його від 1. січня ц. р. офіційним органом Пряшівської Епархії, не змінюючи при тім ані дотеперішнього його способу писання ані русофільської тенденції. Висказане нами при кінці замітки здивування, що до того всього прикладає свою руку гр.-кат. епископ, дало „Русскому Слову" притоку написати проти нас статтю, в якій названо нашу замітку „скандализованіемъ, зломысленными клеветами и нападеніями..." „Русское Слово", мовляв, ніколи русофільства між вірними Епархії не ширило, а піклувалося виключно добром гр.-кат. церкви.

Про національно-релігійні відносини на так зв. Пряшівщині ми добре поінформовані, хоча рідко на ту тему забирали голос, бо знали гаразд, у яких важких національно-політичних ускладненнях зявляються перші проблиски національно-культурного відродження словацьких лемків. Ми довший час мовчали, хоча знали, з яким зусиллям почало ширитися національне русофільство за теперішнього владики. Ми все ще, маючи докази в руках, не хотіли вірити, що це все діється за відомом і згодою самого епископа, бож русофільські експерименти на галицькій Лемківщині, як під оглядом національним, так і релігійним, повинні були бути хіба відстрашаючою пересторогою і для Пряшівщини. Агресивність, з якою далі форсує штучну русифікацію населення з Пряшова гр.-кат. епископат, а з Ладомирової православний архимандрит Віталій, каже нам ближче приглянутися тій землі, що вже в недалекій будуччині має стати тереном національної і релігійної анархії та у своїх наслідках підсунути ще нашому народові — епископство словацьке гр.-кат. обряду...

Гр.-кат. консисторія під проводом свого епископа є не лише відповідальним та авторитетним чинником нашої церкви на Словаччині, але на основі обовязуючих ще нині мадярських законів **вона є й душею народнього шкільництва своєї Епархії.** Коли ще до того додамо пряшівську духовну й учительську семинарію, в яких куються характери будучих провідників народу, то стане ясно, що верхи нашого духовенства мали повну змогу, за 16 літ істнування демократичних засад у чсл. республиці, засіяти між молодим поколінням здорове зерно національно-культурного відродження.

І таке зерно безперечно засіяв на Пряшівщині в повоєнних часах крижевацький **еп. Д. Нярадий**, але кинене ним зерно не мало творити **форми**, як того конче бажало би собі „Русское Слово", а лише її **зміст**. Еп. Д. Нярадий дав не лише основні початки теперішньому часописові, але й недвозначно зазначив словом і ділом, що він має служити виключно інтересам гр.-кат. церкви й „малоруського народу." Н[illegible] нікого не дивує факт, що деякі зерна „впали на камінь", як за нового епископа „Русское Слово" почало писати російською мовою і с[illegible] читачів на основі мадярських висловів де[illegible] слів переконувати в московським єдинстві [illegible] шого народу, а проти народовецтва розпоча[illegible] ся неперебірчива кампанія в духовній та у[illegible] тельській семинарії, в інтернатах і всіх нар[illegible] ніх школах Епархії.

Послухаймо, що писав про персональні [illegible] реміни у пряшівських церковних школах та [illegible] становах православний часопис і права [illegible] архим. Віталія:

„Пряшевское Епархіальное Управленіе на[illegible] значило новымъ директоромъ алумнея об[illegible] ства св. Іоанна Крестителя въ Пряшевѣ, вмѣсто украинствующаго Гейзы Дюлая, о. Михаила Сабодоша съ 24. VIII. с. г. **Послѣ перемѣны въ дух. и учит. семінаріи есть то новый шагъ епископа Гойдича, который съ точки зрѣнія русскихъ интересовъ можно только привѣтствовать.** Подъ этимъ взглядомъ считаемъ этотъ шагъ удачнымъ. Сущность этихъ [illegible] формъ проявится только въ будущемъ."[2] (Підкреслення наші).

А тепер буде цікаво почути, як писало „гостинне" „Русское Слово" для своїх читачів про гр.-кат. священиків та учителів власної Епархії лише тому, що вони уроженці Галичини і не виявляли охоти прикладати своїх [illegible] до поширювання русофільства між населенням:

„Вонъ съ зайдами украинцами, занявшими мѣста учителей и священниковъ на русской Маковицы! Вонъ съ ними до Польщи!"[3] (Підкреслення наші). Такі перлини кидало воно зі своїх сторінок тоді, коли в Епархії багато парохій стояло порожних, а вірні збивали ноги до чужих далеких парохій, щоби хоч раз у [illegible] могли заспокоїти свої душевні потреби. [illegible] намарно будемо шукати анальогічного [illegible] ку, де би часопис, призначений для оборони віри й підтримуваний матеріяльними засобами високих достойників церкви, уживав таких зворотів **на адресу власних священиків.** Такої зневаги зі сторінок католицького „Русского Слова" не дісталося ніколи московським православним батюшкам.

---

[1]) „Русское Слово" ч. 26. з 22. липня 1932: „[illegible] кимъ произношеніемъ говорили наши предки"

2) „Народная Газета" ч. 27. з 11. IX. 1932: „Новый директоръ гр.-кат. интерната въ Пряшевѣ"

[3]) „Русское Слово" ч. 27. з 20. VIII. 1931: „Воззваніе русскихъ студентовъ общ. „Возрожденіе" и Пряшевской Руси".

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 21. ЛЮТОГО 1934.

СОФІЯ ЯБЛОНСЬКА. 2)

ЛИСТ З КИТАЮ.

ОБРАЗА КАПРАЛЯ І НЕБЕЗПЕКА.

Я ще була настільки недосвідчена і нова в Юнані, що посміла, не передбачуючи наслідків, крикнути: „Не смій!" до самого пана капраля! Це був один з перших китайських висловів, які я вивчила, обороняючи від вуличників мого приблуду — пса. Замісць настрашити його моїм суворим голосом та моєю „білою расою", я сама зблідла, побачивши перед очима дуло його бравнінґа — палець на гачку!

З затисненими зубами і впертим поглядом я чекала на наслідки. Капраль вимахував далі перед мною бравнінґом то спрямовуючи його у саму середину грудей — по їхньому серце жінки стоїть по самій середині — або перед моє обличчя, між очі. Він, ранений у своїй всемогутній амбіції жовніра, ганьбив мене потоком слів, яких, на щастя, я не розуміла, явно кепкував собі з мене та іронічним тоном повторяв моє необережне „не смій". Я догадувалась, що він казав: „Ось я тобі покажу, що посмію"...

Рішивши, що в таких випадках найкращою обороною є спокій, я справді виявляла далеко більше цього спокою, ніж його мала. Я пішла мої шанси. Не вміючи порозумітися з ними, одиноким виходом була моя хитрість. Мовби у хвилину надхнення в моїй голові блиснула ідеальна думка. Майже певна моєї витримки, не зважаючи більше на погрози капраля ні на його бравнінґ, я витягнула з кишені мого записника, написала на листку кілька фіктивних слів, ніби то до когось з влади, при чім дуже уважно споглядаючи на відзнаки відділу капраля та на його номер, я докинула їх до записки. За той час капраль трохи вспокоївся і придивлявся до моїх таємних маневрів, мов до якоїсь білої магії. Він певне сам був неграмотний і заздалегідь побоювався за втрату свого непохитного престіжу в очах жовнірів, коли не зумів перечитати записки з китайськими значками, які (він певно так гадав), я виписую для нього*).

Тепер я була центром їх уваги, я мусіла ділати скоро, заки вони зміркують мої наміри. Не тратячи ні секунди, я витягнула одного голуба з клітки, зачіпила записку за петлю, що висіла на його шиї і пустила його в гору.

Досі всі жовніри, а навіть сам капраль, забувши свою лють, придивлялися мені з зацікавленням заінтриґованих дітей. Щойно як голуб відлетів у напрямку Юнанфу, вони зрозуміли мій намір — попередити когось в влади (!) про їх напасть.

Треба все признати китайцям безпосередність та здібність захоплюватися навіть якостями своїх ворогів.

На обличчях деяких жовнірів я бачила вираз подиву для моєї хитрости, якого вони, не зважаючи на поважний настрій капраля, навіть не старалися замаскувати. Цей їх подив, признаюся, був мені приємний, бо китайців не легко [illegible] вувати, хоч з другого боку я знала, що не можна на нього рахувати, бо він не має жадного [illegible] шого значіння ні вартости.

Колиб наприклад упертий капраль наказав їм розстріляти мене, то вони без вагання, не зважаючи на свій „подив", виповнилиб цей розказ.

Зрозумівши, що я його перехитрила, капраль ще дужче став на мене ґукати та [illegible] вимахувати перед моїм обличчям револьвером, яким він вказував на колеса візка, на [illegible] на дорозі, а накінець на білі штани жовнірів.

Щойно тепер я зрозуміла причину його [illegible] пасти та обурення. Колеса мого візка мусіли [illegible] хляпати болотом ненарушні штани жовнірів! [illegible] шивши, що така неважна провина не могла бути причиною до розстрілу, я всміхнулася з [illegible] лекшою. Хоч... за невиконання розказу [illegible] тися, за охляпані штани жовнірів, за [illegible] шани до війська, за „шпигунство" ні [illegible] ною почтою — хто його знає?...

На нову серію його погроз і криків я [illegible] не відповіла, не маючи багатого словника, за [illegible] цьому мене виручив візник, який зібрав [illegible] пралеві, запевняючи його, що я сама [illegible] сулева в Франції, та що за мною [illegible] авто. Врешті капраль вилив усю свою злість [illegible] данці візника, якого він на прощання [illegible] цілої сили у живіт, після чого дав [illegible] лові розказ відійти, заки не прийде [illegible] авто мені на поміч (!).

(Докінчення буде)

---

*) Письменна форма порозумівається, навіть у присутности партнера, дуже вживана поміж китайцями бо в цілому Китаї письмо своїми значками є одно, тоді як мова нераз занадто ріжниться від одної до другої провінції. Європейці, що знають значкове письмо, також часто вживають письменної форми з огляду на акцент, якого не завжди китайці розуміють.

„Возьмійте до вѣдомости, панове отъ „Діла" — пише на нашу замітку „Русское Слово", — что вѣрники епархіи Пряшевской ани по ротійски, ани по украински не говорять, але по подкарпаторусски (sic!); дармо не подобается Вамъ то, не можеме тому помочи, ибо и мы маеме права любити (sic!) свой языкъ."

Про Вашу „любов" до „подкарпаторусского языка" ми переконалися по заведенні єпископом до церковних народніх шкіл Епархії граматики Е. Сабова; у ній утвердив нас не менше брат єпископа, о. д-р Стефан Ґойдич, що на спілку з теперішнім редактором „Русского Слова" завели до учительської семинарії у Пряшові російську мову і її ученикам замкнули доступ до історії, мови й культури власного народу. Ми ще більше переконалися про їх любов по реальних вислідах праці тих двох священиків-педагогів, коли учителі, що вийшли з-під їх рук, почали розповсюднювати по селах гимн „єдиної, неділимої Росії" („Пора, пора за Русь святую") і з притиском інтерпретувати його закінчення „... і церков православную храни!" А вже найліпшим доказом тої „любови" факт, що 90 проц. тих, які скриваються за „Русским Словом" і є моральними носія-

ми його тактики, **вживають у своїх родинах і замкнених товариствах розговірної мови мадярської.** І це зовсім льогічно, коли по словам „Русского Слова" мова нашого народу — це „жаргон"[4]), шкільні читанки для народніх шкіл, одобрені чсл. міністерством на „підкарпатсько-руськім язиці" — це „украинскія", а не „русскія"[5]), отже не лишається нічого іншого, як дальше говорити мадярською мовою і її красою надихувати душі власних дітей.

„Впрочемъ видится намъ — пише далі „Р. С.", — что Ш. Панамъ отъ „Діла" больше идетъ о украинство, як о католичество."

Про те, що комусь лише щось „видится", не будемо сперечатися. Ми радше вернемось до діл, на яких „Р. С.", як орган католицького єпископа, буде ліпше визнаватись. Був час, що воно гльорифікувало москвофільське товариство підкарпатських студентів „Возрожденіе" і його членів представляло своїм читачам як „русскихъ борцовъ и орловъ". На перших сторінках блестіли світлини „возрожденцовъ" у московських рубашках[6]), а **меценати „Русского Слова" були меценатами й „Возрожденія".**[7]) Коли в серпні 1932 р. члени „Возрожденія" обїздили з балалайками Закарпаття та Східну Словаччину і пропагували русофільство, — то о. д-р Й. Кизак, професор теольоґії і теперішній редактор „Р. С.", улаштовував їм сердечні привитання не лише у самому Пряшові, але своєю особою промощував їм дорогу аж у глибині Пряшівщини, щоби й там на адресу гр.-кат. священиків „народъ кричалъ: „Вонъ съ ними!.."

Так то було ще в 1932 р. Рік пізніше секретар „Возрожденія" п. **А. Ількович** уже сидів у редакції „Карпаторусскаго Голосу" в Ужгороді і з бувшим „русским" гр.-кат. священиком і професором теольоґії **д-ром С. Фенциком** пропагував православіє не лише між простолюддям, але й між москвофільською інтеліґенцією. До цього „обіцяного раю" першими увійшли випещені „Русским Словом" члени „Возрожденія". Дня 29. листопада 1933 р. вони вже оснували у Празі **„Общество карпаторусскихъ православныхъ студентовъ „Проломъ"** і подякували за дотеперішню моральну й матеріяльну підтримку всім гр.-кат. достойникам[8]).

По другій стороні ми бачили народовецький **„Союз Підкарпатських Руських Студентів"**, який побіч „Возрожденія", не діждався на сторінках згаданого часопису доброго батьківського слова: ніхто з читачів „Р. С." не знав, що члени „Союзу" можуть бути також „борцями й орлами" свого народу і ніхто не оглядав їх світлин. Вони скромні й тихі лишилися й надалі вірними своїй церкві і народові, а пряшівському владиці, що може русофільськими потягненнями нераз вразив їх національні почування, не ставили „ультімату" і не змінили свого віроісповідання.

Коли в листопаді м. р. майже вся поважніша преса Чехословаччини подавала просто ревеляційні сензації про фінансування „Карпаторусского Голосу" чужою державою, що мала на меті національно й релігійно роздвоювати населення Закарпаття, в тім і Пряшівщини, тоді „Русское Слово" набрало води в рот, бо, видно, не уважало за потрібне ослаблювати довіря своїх читачів до голошених згаданим продажним щоденником „релігійних і національних правд" між нашим народом. Зате кілька днів пізніше, як на доноси русофільської преси праська поліція заарештувала кількох невинних українських еміґрантів, — **„німа дитина" відразу заговорила** і, не ждучи навіть на вислід слідства, підсунула їм „протидержавні звязки з гітлерівцями", хоча редактор „Русского Слова" не без того, аби не знав, що **єдині зі словян москалі парадують у гітлерівських „Рондах".** Не маємо найменшого сумніву, що наведені нами куртуазійні „зикзаки" робило „Русское Слово" з надмірної „ревности" свого католицтва...

І не для Праги — як підсуває нам „Русское Слово" — ми пишемо свої рядки, бо перед нею воно добре забезпечилось русофільством; не адресуємо їх ані до Риму, перед яким воно заслонилось евангелієм Мафтея 28, 19. Ми робимо це з обовязку в тім переконанні, що публична опінія, на основі пророчистих даних і льоґіки фактів, має право тим усім, у чиїх руках опинилася нині доля нашої церкви й народу на Словаччині, поставити прилюдний запит: **Камо грядете?**

[4]) „Русское Слово" ч. 10. з 1932 р.: „Два анекдоты".

[5]) „Русское Слово" ч. 23. з 8. VII. 1932 р.: „Русскія школы — безъ русскихъ учебниковъ".

[6]) „Русское Слово" ч. 27. з 20. VIII. 1931 р.: „Балалаечный оркестръ студенческаго общества „Возрожденіе".

[7]) „Русское Слово" ч. 15. з 12. V. 1932 р.: „Благодарность".

[8]) „Народная Газета" ч. 37-38 з 23. грудня 1933 р.: „Новое студенческое общество".

Свято 22. січня в Берліні.

10. лютого Українське Національне Обєднання (У. Н. О.) у Берліні скликало святочні сходини своїх членів і запрошених гостей для відзначення роковин акту з 22. січня 1919.

Зібралося понад 45—50 душ. Серед них чимало представників ріжних чужинецьких орґанізацій.

Голова У. Н. О., — Федір Королів, відкрив сходини короткою, але глибоко-змістовною промовою. Вказавши на велике історичне значіння подій 22. січня 1918 і 22. січня 1919 р. у Києві, навязав до нинішніх часів і закликав усіх українців до внутрішнього обєднання і створення єдиного національного проводу.

Секретар У. Н. О., д-р Іван Драбатий, що був безпосереднім співучасником усіх подій у Києві від перших днів революції аж до залишення українським військом рідних теренів, виголосив цікавий реферат про хід тодішніх випадків.

Після реферату промовляли представники чужинецьких організацій. Першим — представник азербейджанців. Другим — представник грузинців. Третім — представник білорусів. Четвертим — представник „Вільного Козацтва". Усі вони складали привіти і побажання українцям, підкреслюючи тісний звязок власних змагань зі змаганнями українців. Представник туркестанців не міг бути присутнім, а тому прислав писане привітання.

Останнім забрав слово старий і відомий приятель українського народу, німецький письменник Аксель Шмідт. Співом національного гимну закінчено свято.

Ватикан і гітлерівська церковна політика.

„Таймс" оголосив письмо з Риму, що пояснює теперішнє відношення Ватикану до гітлерівського режіму. Хоча папа ставився недавно до німецьких справ досить оптимістично, то в останніх часах всетаки зачинає непокоїтися теперішнім положенням німецьких католиків. Німецький уряд не виповнює ріжних постанов конкордату в тій справі. Крім того піддержується деякі гасла і тези, не згідні з наукою церкви. До таких гасел належить стерилізація. Арт. 32 конкордату заповідає вправді усунення духовенства від політики, одначе не відбирає цьому духовенству права й обовязку боронити основ і науки церкви в ділянці догматичній і моральній. Часті арештування католицьких священиків є виразним потоптанням прав, застережених у конкордаті. Не без впливу на взаємини між апостольською столицею і німецьким урядом є теж пропаґована націонал-соціялістами теорія расизму, нехтування Старого Завіту й реформування Нового Завіту. Думку в тій справі висловлюють найкраще статті, присвячені тим проблемам у ватиканськім органі „Осерваторе Романо" і від того становища ватиканські кола не відстануть ані на крок.

—о—

Монархізмом хочуть рятувати Австрію.

ЛЬОНДОН, 19. 2. ПАТ. „Дейлі Геральд" довідується, що французький уряд розпічне тепер дискретну акцію в користь реставрації монархії Габсбурґів в Австрії та на Угорщині. Суґестії щодо створення такої барієри проти гітлеризму зроблено англійському міністрові Іденові в Парижі. Мін. Іден мав заявити, що не має ніякого уповажнення до дискусії в тій справі.

„Дейлі Геральд" повідомляє крім того, що італійський уряд, ідучи в напрямі цілковитого підпорядкування Австрії під впливи Італії, приготовляє іншу акцію, а саме обвинувачує Чехословаччину, що мішається в австрійські внутрішні справи. Італія закидує Чехословаччині, що причинилася до озброєння соціял-демократичного Шуцбунду, нарушуючи трактат у Ст. Жермен. Італійське обвинувачення є нечуване, пише часопис, пригадуючи відому аферу з перепачковування італійської зброї в Гіртенберґ.

НЕ РОБІТЬ КРИВДИ СВОЇМ ЧЛЕНАМ!
Установа, що не передплачує „Діла" для своїх членів, робить їм найбільшу кривду, бо позбавляє їх інформацій точних, основних і з першого джерела. Тому всі читальні, кооперативи, кружки „Р. Ш." й інші народні установи повинні заабонувати „Діло" для своїх членів.

З орґанізаційного руху.

РАЙОНОВІ НАРАДИ У ЛЬВІВСЬКОМУ ПОВІТІ.

Повітовий Народній Комітет у Львові скликав на день 11. лютого ц. р. районову нараду в **Ярич**е**ві Новім**. Зібралося поверх півтора сотки громадян з Яричова і доколичних сіл. Нараду отворив о. **Ваньчицький** з Яричова Нового, проводив о. **Землинський** з Яричова Старого. Реферували: пос. **Ілько Лисий** самоуправні закони, а голова ПНК **ред. Гриць Гладкий** справу політичної організації Українського Національно-Демократичного Об'єднання в повіті. Зібрані на нараді висловили повне довіря проводові УНДО й Українській Парляментарній Репрезентації та постановили в справах громадських виборів візвати все українське громадянство округи, щоби стануло до виборів одностайно. В організаційних справах рішено відновити в цілому районі організацію УНДО і в кожній громаді вибрати громадську партійну управу.

Довірочну нараду скликали в себе 12. ц. м. громадяни села **Красова**. На нараду приїхав голова ПНК **Гриць Гладкий**. В останній хвилині старосто телефонічно заборонило нараду і вона не відбулася. Це між іншим друга така заборона наради у львівському повіті, скликаної на підставі § 18 закону про збори. Першу нараду заборонило старосто в Лісневичах 28. січня ц. р.

Дня 13. лютого ц. р. відбулася районова нарада для підльвівських сіл у **Львові**. Проводив і реферував самоуправні й організаційні справи голова ПНК **Гриць Гладкий**. Постановлено повести інтенсивну підготовку до громадських виборів та відновити організацію УНДО по громадах. Щоби якслід познайомитися з новим самоуправним законом, майже кожний учасник наради набув книжечку д-ра Барана „Новий самоуправний закон".

ПОВІТОВА НАРАДА В КОЛОМИЇ.

В неділю 4. лютого ц. р. скликав Повітовий Народній Комітет у Коломиї повітову нараду в самоуправних справах. На нараду прибули делегати майже всіх сіл повіту в числі понад 200. Нараду отворив голова ПНК **п. І. Заваликут**, проводив п. **Юрко Слободян** із Княждвора. Самоуправні справи реферував пос. д-р Біляк, який спеціяльно приїхав на ту нараду. Зацікавлення рефератом було незвичайно велике. Це наглядно свідчить про те, що селяни належно оцінюють самоуправні справи, зокрема вагу недалеких громадських виборів. По рефераті зібрані ставили цілу низку запитів для докладнішого пояснення законних постанов. При кінці на запит одного з делегатів, як нам іти до виборів: на підставі партійного розподілу чи обєднаним фронтом, пос. д-р Біляк відповів: Як представник Центрального Комітету Українського Національно-Демократичного Обєднання і член Української Парляментарної Репрезентації, беручи під увагу незвичайно загрожене становище громадських справ нашого селянства, уважаю, що до громадських виборів треба всім іти одноцілим національним фронтом. УНДО на перше місце висуває непартійні цілі, а передовсім добро української нації. Зібрані нагородили цю відповідь рясними оплесками. Під кінець зборів голова п. **Слободян** в імені присутніх делегатів висловив подяку Центральному Комітетові УНДО, що дбає про селянські справи, а зокрема пос. д-рові Білякові за реферат і труди. Це внесення голови зібрані приняли повстанням з місць та оплесками.

Збори ухвалили відбути низку районових нарад у справі громадських виборів, а саме 11. II. ц. р. в Печеніжині, 12. II. у Гвіздці, 13. II. у Коршеві і 15. II. в Яблонові.

ПОВІТОВА НАРАДА В РІВНОМУ.

Дня 12. лютого ц. р. заходами Повітового Народнього Комітету відбулася в Рівному велика повітова нарада. На нараді було заступлених 19 громад повіту; всіх присутніх було 166 осіб. Нараду відкрив і проводив голова ПНК **п. Ярмолюк**, секретарював **п. Негребецький**. Присутній **посол Ілько Лисий** здав звіт з діяльности Української Парляментарної Репрезентації, зясував політичне положення українського народу та ближче обговорив сільськогосподарську ділянку. В дискусії порушено справу голоду на Великій Україні, розбудову нашого промислу і кооперативної організації, справу політичної організації і самоуправи, належне виховання молоді і т. д. Закінчилася нарада принятими резолюціями, в яких збори одноголосно ухвалили довіря проводові УНДО й Українській Парляментарній Репрезентації, постановили ширити національну пресу, зокрема „Свободу", розбудовувати партійну організаційну працю і вкінці постановили подякувати норвежському премієрові Мовінклеві та кардиналові Інніцерові за їхню поставу в справі рятунку голодних на Великій Україні. По відспіванні національного гимну збори закінчились.

Туберкульоза є теж професійною недугою. Пил, отруйні ґази, вогкі, темні і лихо провітрювані варстати праці, зігнута постава тіла робітника сприяють захоруванню на туберкульозу.

Українське Гігієнічне Товариство у Львові.

Після траґічної смерти бельгійського короля.

Самогубство чи атентат?

Тіло короля Альберта найшли в 2. год. вдосвіта рано у вузькій долині. Король хотів видістатися на скелю та впав із висоти принайменше 12 м., впавши за каміння згинув. На скелі було сліди крови та мізок.

В деяких европейських столицях появилися вістки, що король Альберт упав жертвою атентату або згинув самогубною смертю. З урядових кол заперечують ці вістки.

—o—

Шуцбунд вестиме партизанку.

У Відні вірять, що шуцбундівців іще не зовсім розбито й вони скриваються. Провідник Шуцбунду Дойтш опрацював 2 пляни воєнної акції. Один плян передбачував отвертий збройний виступ. Тому що цей плян не вдався, соціялісти хочуть тепер вести партизанські бої з поліцією.

Плян цей почали вже виконувати. І так біля Раймангофу та III. дільниці, скриті на дахах шуцбундівці острілювали стежі поліції та Гайвери. В іншім місці Відня, коли поліція переводила ревізію, її стали обстрілювати. Це за барaболями в пивниці скрився був шуцбундівець і піддався щойно як вистріляв усі патрони.

—o—

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 21. ЛЮТОГО 1934.

М. ГАЛУШИНСЬКИЙ. 21

З Українськими Січовими Стрільцями.

СПОМИНИ З РР. 1914—1915.

Один комічний епізод. — Остання ніч у Львові. Відізд до Стрия.

Не без того, щоби те все не дійшло до УСС. У касарні, де передше була бурса Нар. Дому, при вул. Курковій, стояв четар, бл. п. (Константин?) Сроковський. Це один з організаторів січового руху з Золочівщини, людина доброї вдачі, щирий робітник, але з великим перебільшенням у всім. Вже те, що я сам бачив у Золочівщині, як у перших днях мобілізації д. Сроковський, видавши мобілізаційний приказ до всіх „Січей" і „Соколів" підписав себе на нім „Сроковський — полковник", вказувало, що та людина має нахил до перебільшування. Але це й перший старшина-стрілець, який цього титулу „полковник" ужив, підписався і хто зна, чи може не носив його тоді найвідповідніше, як полковник золочівського полку (Золочівської Землі). Так постановив він зі своїм відділом ратувати Львів перед загибелю. Як мені чергової днини рапортували, то за мною дехто зі старшин розбивався та шукав, щоби я видав потрібні прикази. На щастя, не найшли мене. Бо вся комічна горячка УСС, щоби ратувати Львів перед москалями, була би мене ще більше подразнила, була би спонукала заявити своїм людям, що це не належить до їхнього обсягу ділання, була би певно привела до якогось непорозуміння. Хто видавав які зарядження, чи хто з „Ген. Штабу", чи з Б. У., чи в. Сроковський це зробив на власну руку, не знаю. Досить, що він заалярмував добровольців у касарні, велів їм позабирати кріси та вибрався Личаківською вулицею на рятунок Львова. Ближчих подробиць про ту виправу не знаю. Але що незвичні до того добровольці в підльвівських яругах та у Личаківському парку трохи пооббивали собі ноги, покалічили собі руки — це певна річ. Як довго тревала та експедиція, також невідомо, але здається, що над раном вернули побідно до касарні. Другої днини рано довідався я про все лише в головних рисах, які подав вище, і був дуже невдоволений з того самовільного кроку; але не старався доходити правди, радий, що військова влада не знає про це нічого і не розводить слідства. На всякий випадок, аби чомусь подібному на будуче запобігти, я заборонив раз на все того роду самовільні виски поодиноких людей.

Одначе яке було моє огірчення і який стид палив мені лице, коли у „Ділі" в ч. 192 з 29. серпня 1914 р. вичитав я ось-таку друковану новинку, яку тут подаю в цілости: **„Січові Стрільці на полі бою.** В битві, що велася на схід від Львова, брав участь також один відділ Українських Січових Стрільців (одна сотня). Поведення наших Стрільців було дуже добре. Окрім малозначних тілесних ушкоджень, втрат нема". — Сьогодні, читаючи те, бачу весь комізм оцього оповіщення, але тоді, крім комізму, почував я стид за те осмішування себе в такій поважній хвилині.

Ціла днина 29. серпня була вже дуже неспокійна. Я дістав приказ вислати одного старшину до Станиславова, щоби зібраних там добровольців повів до Стрия, а сам мав у військовій команді чекати на дальші прикази. В кожнім разі бути готовим до виїзду зі Львова. Роботи було стільки, що я не мав нагоди ані стрічатися з Б. У. або членами ЗУР. А й вони також під впливом алярмуючих вісток не дбали більше про те, що діється з добровольцями, але кожний думав про себе, якби то якнайскорше і найліпше спасатися. Пополудні дістав я приказ, що чергової днини двома поїздами відідуть добровольці до Стрия і там мають вижидати дальших приказів.

Увесь вільний час зійшов на приготування до їзди. Навіть не мав я часу бачитися з Екс. Митрополитом. Він лише, як на прощання, прислав мені одним священиком власноручно дописану й підписану візитівку зі словами: „Дозволяю на Службу Божу в полі (Фельдмессе) для Стрільців, коли і де випаде. †Андрей".

Ще одна прикра остання ніч у Львові. Сумні-сумні думки шибали по голові. Проминуло десять днів, нічого не зробилося. Непевна будучність — куди вона нас поведе? Замісць на Велику Україну, замісць у брами золотоверхого Київа — ми мусимо втікати і кидати під ноги російському молохові ще й ту, тяжким потом скроплену українську частину Галичини. З Б. У. ніякого порозуміння, як нам бути на будуче. А й особисті думки приватної натури не рожеві. Принагідно довідався я, що моя дружина з дітьми поїхала до Криворівні, і ми не могли навязати вже листування, а тут негайний виїзд до Стрия. Вправді зможу я про це їй написати, але чи вістка дійде, а як дійде, то коли і де я тоді знову буду? А надто, чи не доведеться і їй з дітьми утікати. Але куди? Цей глибокі Карпати. Оттакі-то думки не давали мені заснути і виснажували й так ослаблені до-краю.

(Продовження буде.)

Репрезентація чи компромітація?

Ще про українську мистецьку виставку у Варшаві

У звязку з нашою статтею під повищим наголовком з 16. ц. м. отримуємо від директора Національного Музею д-ра Іларіона Свєнціцького таке вияснення:

ВИЯСНЕННЯ Д-РА І. СВЕНЦІЦЬКОГО.

„Ініціятиву до виставки подали ще в 1932 р. варшавські відвідувачі Національного Музею. Дуже живо обговорив потребу такої виставки проф. Хвістек у свому прилюдному рефераті у Варшаві 1933 р., після відкриття виставки паризьких мистців, і він-же самохіть підготовив у міністерстві ВР і ОП прихильне становище для покриття коштів, звязаних з такою виставкою. Директор Музею приступив дуже радо до ор'ганізації виставки музейних збірок з огляду на необхідність виказати наглядно глибоку давнину мистецьких традицій і дійсно великі осяги вповні ориґінальної творчости давніх поколінь українського народу. Це можна було осягнути підбором саме тих предметів, що є виставлені на стінах виставових саль — ікони к. XIV. поч. XVIII. в., гафти і різьби в найбільш необхідній скількості головних напрямків найвищої мистецької вартости XV—XVII. вв. та найцінніших під мистецьким оглядм килимів XVIII. і поч. XIX. вв. Сучасне мистецтво представлене найкращими образами ґалерії новітнього мистецтва Основника Нац. Музею, які Він набув в ріжні часи чи то на публичних виставках від 1905 р. чи на власне предложення самих мистців.

Усі ці збірки Нац. Музею є публично доступні вже скоро 30 літ і впродовж того часу були вони нераз оцінювані дуже прихильно саме на сторінках галицької української преси, особливож щоденника „Діло“. Розвиток збірок Нац. Музею і його спеціяльних виставок був також предметом однаково прихильних статтей на сторінках цієї преси за повними підписами авторів. Експонати відділу новітнього мистецтва перейшли таким чином крізь вогонь власної критики мистців-авторів, Основника Музею, рецензентів виставок і голосів чужих, а перед самою виставкою — у Львові — колеґіяльного вибору для даної виставки та остаточного осуду збоку Проводу „Інституту Пропаґанди Штуки“ у Варшаві. Оформлення відділу мистецтва XIV—XVIII. вв. в репрезентаційних салях ІПС (з вимірами 12×17, 10×6 м.) належало в основі до Управи Нац. Музею і було остаточно переведене на місці підписаним і арт. мал. Боруцінським з Варшави. Оформлення відділу новітнього мистецтва було передбаджене первісним пляном усеї виставки у першій салі (12×7×3) і переведене предсідником ІПШ проф. В. Скочилясом та директором Інституту арт. Щ. Рутковським у часовій послідовності мистецьких напрямків та родами тематичного змісту (портрет, побут, пейсаж). Розподіл ґрафіки й оформлення цього відділу у малій сальці (5×7×3 м.) перевела на трьох стінах арт. мистець Софія Бодуен де Куртене. Самим розміщенням потверджено те, що сказано автором катальоґу у передмові, що вся вага виставки у старшому мистецтві, тому вона й зазивається ретроспективна. Орґанізацію окремих ґрупових виставок новітнього мистецтва заздалегідь передбачено, тим більше, що в минулому році індивідуальна виставка О. Новаківського у Варшаві осягнула значний успіх; тому, — згідно з реґуляміном ІПШ — виставлено тільки незнану у Варшаві його найкращу річ — автопортрет. Однача орґанізація таких виставок зовсім не входить в обовязки і пляни праці Нац. Музею. Зрештою на Україні є так багато мистців, згуртованих у ріжних ґрупах, що сучасного українського мистецтва навіть не можна булоб вичерпати та ледви чи можливим булоб його зібрати на одній виставці. З огляду на те, Управа Нац. Музею ніколи навіть не думала за таку просто неможливу до зорґанізування, хоч як почесну, виставку.

Члени почесного комітету були намічені згідно з їх становищем і відношенням до справ українського мистецтва та до Нац. Музею. Отож директор Нац. Музею — як орґанізатор і відповідальний виконавець виставки — мусів з уряду стати членом того комітету на виразне бажання Президії і Ради ІПШ. Колиж кого не було між членами того комітету, то цим нікому не думав ніхто нанести яку образу, особливож, коли хто сам стоїть осторонь діяльности Нац. Музею. Щодо помилок в титулятурі членів почесного комітету, то вся вина паде на друкарняного коректора, який і в часі останньої ревізії не взяв під увагу поправок, доконаних в коректі в канцелярії ІПШ.

Про орґанізацію виставки Управа Нац. Музею повідомила дуже вчасно Основника і Президію Кураторії та впродовж року ряд прихильників музею і мистців; звідки чому о. ректор Богословської Академії і взяв з Музею Академії 4 ікони для доповнення ними задуманого пляну виставки. Всякі інші, доповнення були неможливі з огляду на дуже обмежене місце. Портрети козацьких старшин, що є на виставці, становлять лише декоративну ілюстрацію доби, з якої походять килими; впрочім вони зовсім не є представниками українського мистецтва, бож навіть ми нічого не знаємо про їх виразно українське походження, тому нема їх навіть у катальозі.

Перед своїм виїздом у Варшаву на оформлення цієї виставки — 5. ц. м. директор Нац. Музею передав співробітникові Нац. Музею якнайточніші інформації про виставку на письмі для звідомлення українських щоденників у Львові.

У звязку з виставкою — відбувся 15. ц. м. відчит директора Нац. Музею про мистецтво і культуру України у великій виставовій салі ІПШ зі світляними образками при участи 150 осіб; в неділю 18. ц. м. відбудеться український концерт Варшавського Українського Хору ім. Лисенка і арт. співака д-ра В. Тисяка. Чистий дохід з концерту призначений на закупно якогось твору українського мистця для ґалерії Нац. Музею. Впродовж перших 5-ти днів відвідало виставку 600 осіб.

17. II. 1934.

І. Свєнціцький, дир. Нац. Музею.

НАШІ УВАГИ.

Льояльно друкуючи вияснення директора Національного Музею д-ра Іларіона Свєнціцького з жалем стверджуємо: 1) що вияснення д-ра І. Свєнціцького не опрокидує ані трохи нашого найважнішого і єдино суттєвого закиду, який без застережень підтримало вже також кілька інших часописів („Новий Час“, „Назустріч“), а саме, що виставка рішуче не відповідає твердженню, висловленому д-ром І. Свєнціцьким у передмові до катальоґу, що вона дає „прозорий образ розвитку українського мистецтва за останніх 600 літ“. Так само те вияснення зовсім не торкається другого найповажнішого закиду, що виставлені експонати не всилі витворити у стороннього глядача поняття про творчість і значіння поодиноких мистців; 2) що хоч у катальозі виставки згадано, що вона охоплює збірки Національного Музею, одначе ані в назві виставки, ані в її реклямі не підкреслено факту, що це виставка виключно лише Національного Музею, тому виставка має характер загально ретроспективний і мистецько-репрезентаційний, всупереч свому змістові. Через те невимовну шкоду доброму імені українського мистецтва наносить перед чужинцями такий факт, що деякі відділи виставки (впр. різьба, ґрафіка) зовсім незаступлені, начеб тих ділянок творчости в українськім мистецтві зовсім не було; 3) що д-р І. Свєнціцький втягає у полеміку достойну особу Основника Національного Музею без ніякої річевої підстави та старається прикривати себе його іменем, дарма, що Основник Музею і його Добродій в найменшій мірі ані фактично ані морально не може відповідати за такі імпрези директора Національного Музею. Що більше: гадаємо, що саме з уваги на особу Основника Нац. Музею треба би підходити до всяких імпрез Музею з найбільшою обережністю і почуттям найбільшої відповідальности перед цілим українським національним культурно-мистецьким світом; 4) що в той сам спосіб зовсім тут непричасні ті польські діячі, які виявили свою прихильність для ідеї української мист. виставки, але з природи річи не могли встрявати в її внутрішню орґанізацію; 5) що вправді поодинокі львівські мистці чували від д-ра І. Свєнціцького про намір улаштувати у Варшаві виставку, але висловилися з річевих причин *неґативно*, передбачуючи величезні труднощі, звязані з такою імпрезою, яка мусить мати характер репрезентаційний. Ані Т-во Прихильників Мистецтва, ані АНУМ ані теж яканебудь з позальвівських українських мистецьких орґанізацій ніякого повідомлення про орґанізацію виставки не дістала, ніяка теж орґанізація та ніхто з окремих мистців в орґанізації виставки не брав найменшої участи. Що більше: д-р І. Свєнціцький забрав на виставку експонати кількох членів української паризької ґрупи мистців, здепоновані в Музею тимчасово АНУМ-ом, — без повідомлення АНУМУ та без дозволу даних мистців; 5) що українська преса, зокрема „Діло“, довідалося про виставку щойно після її відкриття з польської преси, а докладний звіт про характер і зміст виставки подав до прилюдного відома член редакції „Діла“, що цілком випадково найшовся на відкритті виставки у Варшаві та вийшов з неї пригноблений такою поганою пропаґандою українських культурних цінностей перед чужинцями.

З фільмового світа.

„І. С. Е.“

В кожній суспільности, де процвітає фільмовий промисл, кладеться на нього велику вагу, як на чинник, що причинюється до поглиблення культури й мистецтва, наукових досягнень, піднесення рівня техніки й ведення національної пропаґанди на чужині. Коли зважити, що фільмову продукцію вважають нині за одну з важніших галузей промислу, мистецтва й культури, то видавалось би дивним, якби фільма не мала своєї установи зі світовим, міжнароднім значінням й такою самою програмою.

Саме недавно заснували фільмові представники великих країв велику міжнародню установу, що має в Римі свій сталий осідок. Цей інститут, якого офіціяльна назва звучить: **Institu**to **Internationale per la cinematografia educativa**, вважають великим здобутком у ділянці фільмового мистецтва. Нині він уже розпоряджає великим архівом, має численну бібліотеку фільмової літератури, складену з окремих творів і журналів, та розпадається на цілу низку відділів для фільмового мистецтва кожного краю зокрема. Завданням інституту є плекати фільмове мистецтво згідно з вимогами справжнього мистецтва, зберігати свідоцтва розвою фільмового промислу та інформувати заінтересовані краї про найновіші здобутки з ділянки фільмової техніки.

Одною з найважніших точок програми інституту є виготовити велику світову і міжнародню енциклопедію, над якою вже стали працювати визначні фільмові вчені й меценати того мистецтва кожного краю зокрема. Енциклопедія появиться в чотирьох світових мовах, а саме: в італійській, французькій, англійській та німецькій; буде вона обіймати історію фільмової продукції всіх важніших центрів того промислу, крім того життєписи славних акторів, працьовників, знавців, режисерів, архітектів, а вкінці заслужених сценаристів і фільмових підприємців. До участи в редаґуванні енциклопедії запрошено найвизначніших теоретиків і критиків цілого світа. Вона буде розпадатися на окремі ілюстровані монографії, де буде подана історія фільми кожного краю. Таким чином появиться монументальний твір, що подаватиме історію фільмового промислу цілого світа.

МІЖНАРОДНЯ ВИСТАВА ФІЛЬМОВОГО МИСТЕЦТВА В ВЕНЕЦІЇ.

В днях від 1. до 20. серпня ц. р. відчинять другу виставу фільмового мистецтва у Венеції, на яку вже італійський уряд дав свою згоду. Досі заповіли свою участь такі держави: Злучені Держави, Німеччина, Велика Британія, Франція, Мадярщина, Японія, Голяндія, Еспанія, Польща, Швайцарія, Совіти й Індії.

В перший день вистави висвітлюватимуть нові італійські фільми, над якими вже нині працюють визначні фільмові режисери. Програма вистави намічена для аванґардійних, сурреалістичних, абстрактних фільм, дальше для таких короткометражових фільм, що виказують найновіші технічні здобутки. Проте не можуть це бути вже раз висвітлювані фільми, але нові й накручені в ориґінальних версіях. На той час призвала до Венеції всіх своїх членів „Італійська фашистівська конференція умових працьовників“, якими є відомі фільмові письменники й режисери, щоби познайомитися взаїмно з найновішими винаходами модерної кінематоґрафії. Також богато інших европейських режисерів зголосило на той конґрес свою участь.

ДІТИ НА ЕКРАНІ.

Щойно в останніх роках можна було побачити фільму, де виступали маленькі діти. Природність, брак якогонебудь прибільшення, свобода рухів — це головні прикмети дитини-

автора, на які режисер мусить звернути увагу. Годі собі уявити ліпшого фільмового актора від дитини. Хочби тому, що вона грає природно; дитина переживає справді сцену, в якій витворює дійсність у своїй дітючій уяві, і ніякий режисер не зуміє повернути її туди, куди бажав би.

Мабуть усі тямлять розкішного Джекі Кугена, що в подертому лахмітті розбуджував у ролі збиточного гільтая сміх, а заразом співчуття. Нині він уже статочний молодець і хоч може для його фільмова карієра ще не скінчилася, одначе такої ролі, як колись, він уже у фільмі не відограє. Його місце заняв милий Джекі Купер, незабутній „Чемповий" синок, що у фільмі „Чемп" добув собі враз з Волесом Бірі велику славу.

Також відома кіновій публиці ціла ґрупка малих збиточників, що під фірмою „Наша Банда" пустують і роблять ріжні збитки та бавлять глядачів своїми комедіями.

Недавно Моріс Шевалє виступив з однорічним хлопчиком Бейбі Ле Рой, якого заанґажувало виробництво „Універсалю", підписавши контракт на 7 літ. Останніми часами пишуть про малу донечку Марлени Дітріх, Гайдеде, що у фільмі „Катерина Велика" відтворює постать цариці з дитинних літ. Для всіх тих малолітніх акторів дорога до фільмової карієри стоїть відчинена. Одначе чи їх талант розвиватиметься далі, чи це тільки тимчасове явище, це вже належить до майбутности.

Евген Ткачук.

Цікава книжка.

„З Трускавця у світ хмародерів".

На самому склоні 1933 р. вийшла у Львові цікава книжка під сензаційним заголовком „З ТРУСКАВЦЯ У СВІТ ХМАРОДЕРІВ". Автором книжки *о. О. Пристай*, теперішній гр.-кат. парох у Ню Гейвен, стейту Конетикат у Злучених Державах Америки. Книжка великої вісімки, має 247 сторін друку і 12 сторів призначених на заголовок, присвяту, передмову редактора книжки та вступне слово самого автора.

Свої спомини почав автор писати 4. червня 1925 р. в пенсильвенському місті Карнеґі. Зложив їх о. Пристай на те, „щоби залишити по собі хоч незначний слід свого істнування на цьому Божому світі", щоби „розбудити замилування до писання споминів у всіх тих, що вибиваються на верх в українській суспільности" та „щоби залишити грядучим поколінням образ того, як жили їхні предки, чим займалися, як працювали на хліб насущний, як шанували добро, як зустрічали лихо та яких засобів уживали в боротьбі з ворогами". (Вступне слово, стор. IX., XI. і XII.). Надрукувати ці спомини додав авторові відваги д-р Назарук, який по прочитанні їхнього початку оцінив їх, що „це бриляпти" (стор. XII.).

Замісць загальної оцінки книжки, яка все таки не дасть того, що сама книжка, або замісць відповідати на питання, чи автор виправдує свої обіцянки, можна би сказати коротко: ці спомини повинен прочитати інтеліґент, учень, студент, учитель, міщанин, ремісник, селянин і навіть сільський пастушок. Треба би читати всю нашу давнішу літературу найвизначніших її представників, щоби виробити собі такий всебічний і ясний погляд на ціле українське життя в довоєнному часі, який можна мати по прочитанні першої частини споминів о. Пристая. Бо автор знаменитий оповідач: і то оповідач пережитого, десятками літ і на двох півкулях перетравленого. По прочитанні книжки кожний інтеліґент засоромиться від закиду своєї совісти, чому то він не дав такого образу свого села, як його дав о. Пристай про Трускавець. Священик догляне типи тідні наслідування й осудження. Вчитель готов старатися, щоб учні вважали його дійсно за вчителя, а не за „мучителя", учень і студент навчаться залізної „хлопської" витревалости, щоби наблизитися до типу студента давніх часів, коли то ще невідомі були ніякі „легкі заняття". Міщанин і ремісник догляне, чого цим станам недостає, з ким не треба дружитися. Селянин набере певности й віри в себе та у своє почесне звання і навчиться, як має виховувати діти; а малий пастушок побачить немов на пркому образі свою долю.

Незвичайно бистро та з великою відвагою і зручністю малює автор образці та гротески, чи хочби й карикатури людей, станів, інституцій, обставин і фактів, пересипаючи ці візерунки легким гумором, насмішками, трагікою, вїдністю, загадками, поученнями в ролі народньої фільософії, чи цитатів незнаних у нас зглядно-американських авторів. Це все робить книжку живою і сердечно близькою, рідною. Дуже багато уваги присвячує автор церкві і школі. Не диво: ці дві інституції мали рішаючий вплив не тільки на долю самого автора, але й мають ще й сьогодні головний вплив на життя всього нашого народу.

Якби хто злобний хотів книжці відмовити літературних прикмет, то напевно ніхто ніколи не відмовить їй виховної вартости, і то виховної для всіх верств народу. Це її найбільша цінність. Може автор і відчув це, коли призначив 25 проц. чистого прибутку в розпродажі цієї книжки виховній установі „Рідній Школі" у Львові.

Обгортку оформив простою, але влучною алегорією артист-маляр д-р Іван Іванець.

Кожна бібліотека повинна чим швидше придбати цю книжку і подавати її з рук до рук. [illegible] сказати не задля книгарського інтересу, але з огляду на її вартість. Нетерпеливо чекаємо на другу частину, яка особливо для нас, у краю, буде ще цікавіша, бо подасть спомини автора з життя в Америці.

Лев Ясінчук.

По широкому світі.

— Анґлія, Франція, Зл. Держави, Еспанія і Китай домагаються від уряду Куби 700 міліонів франків за шкоди, які потерпіли горожани тих держав підчас домашньої війни.

— Корабель „Европа" привіз з — Парижа до Ню Йорку транспорт золота вартости 100 міліонів долярів.

— В Льондоні відкрито брітійський промисловий ярмарок, в якому бере участь 1.500 виставців.

З відчитової салі.

Др. В. Залозецький: ВИЗАНТІЯ Й УКРАЇНА. ЇХ ВЗАЄМИНИ У ЖИТТІ Й КУЛЬТУРІ.

У серії академічних вечорів мав 18-го ц. м. у неділю, в год. 6. попол. у салі „Просвіти" д-р Володимир Залозецький на згадану тему. Преленґент як історик мистецтва зупинився виключно на впливах мистецьких пам'ятників Византії, позначених на розвитку українського давнього мистецтва. Виклад свій ілюстрував світлинами характеристичних будівель візантійського стилю і тих, що підпали під їх вплив зовсім або тільки частинно. На поодиноких зразках архітектури та малярства вказував на ті основні риси, що ріжнять візантійський стиль від середземноморського і західно-европейських. Глядачі мали змогу на дуже гарних і виразистих світлинах бачити еволюцію тих впливів.

Преленґент пояснював теж, чому візантійський стиль під впливом грецької спадщини був понадіндивідуальний, ідеалістичний і монументально-ієратичний, тоді, як західні стилі підкреслювали індивідуальні прикмети та мали в собі ознаки більше матеріяльної культури. Преленґент на закінчення застерігся проти поверховних узагальнень, які часто роблять деякі у дискусії на тему вищости одного або другого стилю, даючи тільки їх характеристику. У викладі своєму він користувався головно здобутками новіших візантольоґів віденської школи, що основно змінили дотеперішні погляди давньої школи.

Відчит був дуже цікавий, — виголошений свобідно, прозористо і виразно.

Відкриття клюбу „Молодої Громади".

Вчора, в неділю 18. ц. м., відбулося відкриття нової домівки Т-ва „Молода Громада" у Львові. Ця домівка складається з двох кімнат каварні „Уніон" („Народня Гостинниця"). Вони ізольовані від решти каварні нововставленою стіною та мають окремий вхід з брами при вул. Костюшка 1. а. Присутніх у клюбі не обовязує теж примус щонебудь замовляти у каварні (ресторані), з якою домівка получена малими боковими дверми.

Домівка надзвичайно гарно відремонтована, має нове клюбове уладження, а стіни прикрашені образами чільних українських малярів. Велика саля знаменито годиться на відчити, вечірки та всякі клюбові сходини, — кімнатка мала є вимріяним прибіжищем для прихильників „бріджа", тарока чи шах.

Меткий Виділ „Молодої Громади" з дир. В. Шепаровичем та господарем дир. Сколишевським на чолі, який уладив відкриття клюбу для членів „Молодої Громади" і їх родин може похвалитися великим моральним успіхом: відкриття клюбу відбулося у присутности кількадесяти осіб зпоміж львівської інтеліґенції т. зв. „середньої ґенерації", яких звязують спільні спомини й товариські звязки. З відкриттям клюбу постала знаменита можливість піддтримувати ті звязки у найкультурніших формах. Вчорашній вечір дає під цим оглядом найкращу запоруку.

З великим вдоволенням треба витати створення нової стійки, яка безумовно причиниться до оживлення українського товариського життя.

—o—

НОВИНКИ

— Про репертуар. Грамофонові авдиції польських радіостацій у цьому сезоні підлягли ґрунтовній реформі. Передовсім зникли майже цілком короткі десятихвилинні авдиції, які не дозволяли створити авдиції певної вартости і провідної думки. По друге, грамофонові авдиції поставлено на рівні з живою музикою щодо репертуару і щодо часу їх надавання, даючи змогу слухати їх усім категоріям радіослухачів. Найбільший матеріял дають кружки в царині легкого репертуару, при чому артистичний бік стоїть тут на дуже високім рівні. У ділянці поважної музики заслуговують на увагу численні твори, незнані для нас з живої музики. Для влекшення їх зрозуміння, введено до авдицій короткі, популярні пояснення. Кожен тиждень приносить нам якусь цікаву грамофонову авдицію, про характер, яких кажуть самі титули: „Від гавота до румби", „З забутих опер", „Конкурс теноріз" і т. д. Найближчі грамофонові програми дадуть нам такі новинки: Стравінський — „Історія жовніра", „Містерія весни"; Тансман — Сюїта на фортепіяновий квартет; Равель — Септет; Шміт — Віденська рапсодія.

— Перший відчит з заповідженого циклю з обсягу географії, виголосить в середу, дня 21. II. 1934 в авлі Академічного Дому, вул. Супінського 21 — проф. д-р Полянський: **„Східна Европа в дилювіяльній добі"**. Початок в год. [illegible] Вступ вільний.

— Бюро Тірка повідомляє, що 21. ц. м. у Великім Театрі відбудеться V. Симфонічний концерт під дир. А. Солтиса. Солістом виступить піяніст Мінц. На програму складається I. симфонія Брамса та увертюра до „Тангайзера".

— Костюмівка Української Захоронки у Львові. У звідомленні з діточої костюмівки, влаштованої Українською Захоронкою („Діло", ч. 44), перекручено прізвище Христ. Гладишинської, яка дістала другу нагороду, на Дашинську.

— Виклад д-ра Паньчишина у Ремісничій Бурсі. Пишуть нам: Від Українського Гігієнічного Т-ва відбувся в Ремісничій Бурсі при вул. Пасічній ч. 2. виклад д-ра М. Паньчишина про туберкульозу. Виклад був достосований до рівня й потреб молодого ремісника, до того унагляднений образами й таблицями, тому був дуже потрібний для тої молоді, що працює звичайно серед несприятливих умовин. Заповідаємо, що проектується й дальші виклади для тої молоді.

— Велику рідношкільну повітову нараду в Рогатині в справі середньої школи і внутрішньої позички скликує Старшина Кружка і Батьківський гімн. комітет. Реферати про середню школу і підготовлюючі гімназійні курси та внутрішню позичку виголосить: посол Степан Кузик, дир. В. Бачинський і проф. Ю. Каменецький. Нарада буде 24. лютого в гімн. салі в год. 11. передпол. Свідомі громадяни Рогатинщини, візьмуть масову участь. — Старшина **Кружка і Батьківський Комітет — Рогатин.**

— У справі Українського Союзного Театру. Кураторія Українського Союзного Театру у Львові просить управи усіх українських театрів вислати своїх делеґатів на спільне засідання, яке відбудеться в понеділок 26. лютого в год. 16. у домівці Кооперативи Український Театр, вул. Шашкевича 5. Можливе, що деякі наші театральні дружини у переїзді з одного місця на друге не дістали на час повідомлення, тому згадана Кураторія подає їм оцим до відома речинець засідання, на якому представники мають обговорити спільний повільняк.

— **Пересторога!** З огляду на те, що в краю їздять якісь люди, що видають себе за кольпортерів книжок книгарні „Просвіти", чи за представників Т-ва „Просвіта" у Львові, канцелярія Т-ва „Просвіта" у Львові ще раз подає до відома громадянству, що від 1. січня 1934 р. Т-во „Просвіта" не має і не посилає ніяких агентів-кольпортерів. **Канцелярія Т-ва „Просвіта".**

— **Українець — членом наукового товариства в ЧСР.** Доц. д-ра Ол. Орлова обрали членом II. кляси (природ. й мед.) „**Kralovske česke společnosti nauk**" — найстаршого наукового т-ва ЧСР. Д-р Ол. Орлов є доцентом Укр. Висок. Пед. Інституту, а також і доцентом Карлового Університету. Молодий учений працює в ділянці геольогії й петрографії.

— **Нечувана демонстрація в церкві.** В ч. 43. „Діла" з дня 18. II. появилась новинка п. н. „Нечувана демонстрація в церкві", яка не відповідає дійсности. Справа представлялася так: Дня 12. п. м. з нагоди XII-их роковин вступлення на престіл Святішого Отця Пія XI. відспівав архиєрейську Службу Божу Преосв. Кир Лятишевський. Проповідь з тої нагоди виголосив Експ. Кир Григорій. Підчас проповіди умово хора жінка одного з тутешніх українських громадян у приступі недуги стала в церкві висказувати свої заввагн, що безосновно не мали характеру політичного і не були ніякою того роду демонстрацією. Інцидент негайно зліквідовано — хору жінку випровадили з церкви та успокоїли. Рівночасно завважую, що згадана жінка вже кількакратно по інших церквах викликувала подібні інциденти. Тому прошу ласкаво спростувати повищу новинку у Вашому хвальному часописі. — **о. Роман Лободич**, парох катедри у Станиславові.

— **Манїфестації ППС. у Львові та Варшаві.** В понеділок відбувся у Львові проголошений ППС. і центральною комісією професійних союзів демонстраційний страйк на знак солідарности з австрійськими соціялістами. Страйк не вдався настільки, як сподівалися. Майже в ніякій ділянці не перевели заповідженого страйку. Трамваї не курсували всього пять хвилин. Залізничники взагалі не приступили до страйку. Лише в деяких фабриках перервали роботу на пів години. — У Варшаві був кількахвилинний страйк робітників у деяких приватних фабриках і підприємствах. Всі заведення прилюдного вжитку та державні підприємства були чинні. На пл. Спасителя та пл. Люблинської Унії стануло кілька трамваєвих возів, та небаром поїхали. Зрештою комунікація не була перервана.

— **Хто виграв на льотерії.** В третім дні тягнення державної клясової льотерії впали виграні на такі числа: 2.000 зол. на ч. 31300, 77453, 1.000 зол. на ч. 48846, 108275, 141210. 500 зол. на ч. 9087, 135585, 151077, 152200. 400 зол. на ч. 45933, 56750, 79516, 106092, 108160. 10.000 зол. на ч. 58523. 2.000 зол. на ч. 140250. 1.000 зол. на ч. 102696, 153988. 500 зло. на ч. 32984, 151806. 400 зол. на ч. 35105, 68117, 84770, 113910, 163489.

— **Даремні домагання.** Рада м. Львова приняла рішення в справі, пересудженій вже варшавськими урядовими чинниками, домагаючись валишення у Львові заведення обезпечень від випадків. Зажадано також, щоб у Львові створено окружну дирекцію Суспільної Обезпечальні на Сх. Галичину і Волинь.

— **Студента засудили за крадіж.** Львівський суд розглядав справу студента університету Леопольда У., обвинуваченого в крадежі щадничої книжечки. Студент оправдував свій вчинок тяжкою грошевою скрутою. Засудили студента на 6 місяців вязниці та втрату гор. прав, із припиненням виконання кари на 5 літ.

— **Цибульський стане перед наглим судом.** В суботу рішила львівська прокураторська влада поставити Г. Цибульського, душогуба з вул. св. Софії, перед наглий суд. Лікарі психіятри, які десять днів досліджували психічний стан злочинця, рішили, що він є вповні відповідальний за свої вчинки. В найближчому часі віцепрокуратор Мостовський виготовить акт обвинувачення і розправа перед наглим судом відбудеться за який тиждень. Трибуналом проводитиме р. Мединський. Цибульський не має оборонця.

— **Львівська хроніка.** Почтовий самохід переїхав на вул. Сикстуській 16-літнього Петра Домарадського, якого в тяжкому стані перевезено до шпиталю. — Непрошені нічні гості розбили в магазині Т. Кисяка при пл. Смольки залізну касу, але знайшли в ній тільки 20 зол.

— **Краєва хроніка.** В Дрогобичі повстав громадянський комітет, що рішив створити „табор праці" для 100 хлопців з дрогобицького повіту у віці 17 до 22 літ. — В Панасівці пов. Тернопіль згинув Павло Ковальський, впавши під сани, які коні тягнули дальше. — В Окопах св. Трійці пов. Борщів утопився Микола Юрії, впавши з моста до Дністра.

З українського життя в Чехословаччині.

СОКІЛЬСЬКА АКАДЕМІЯ У ПРАЗІ.

Сокільську академію для вшанування 40-ліття діяльности Сокола-Батька у Львові влаштував 10. ц. м. у Празі Союз Українського Сокільства за кордоном. У вступному слові староста Союзу *інж. П. Цісар* зясував взаємовідношення Союзу зі Соколом-Батьком і ствердив, що навіть серед сучасного лихоліття України сокільська ідея постійно поширюється на Українській Землі. Соколи відспівали сокільський гимн та виконали кілька вправ вільноруч. Культ.-освіт. референт Союзу *д-р М. Масюкевич* виголосив реферат на тему „40 років діяльности С.-Б." Промовець подав образ розвитку С.-Б. на тлі загально-культурного розвитку українського народу в другій половині XIX. в. та зупинився на головніших стадіях розвитку Сокола-Батька, а також на ідейнім значінні сокільського руху та його вазі для розвитку української нації. Після відчитання *О. Стефановичем* його вірша „Соколові-Батькові" програма академії була закінчена сольовими українськими нац. танками (побр. *Білик*). Вистава українських сокільських друків і фотографій із сокільського життя тішилась підчас академії значним зацікавленням публики.

УКРАЇНСЬКО-ЛИТОВСЬКИЙ ВЕЧІР.

Українсько-Литовський Вечір, що відбувся у Празі 11. ц. м., мав успіх. В концертовій частині вечора виконав Український Хор під батутою п. *Щуровської-Россіневич* українські та литовські пісні, а п-і *Іванна Синенька-Іваницька* (при супроводі п. *Рафаеля Шехтера*) співала в укр., литов., італ. та чеській мові. З репертуару співачки особливий успіх мали: „Діброво зелена" й арія з опери „Мефісто". Зі співів Українського Хору відзначила публика особливо литовські: „Земля заснула" („Ужміго") Ч. Сасназускаса (слова Майроніса, відомого литовського будителя), „Гимн життя" („Гимнас гивенімуі") Бертуліса, „Болить, болить" („Скавда, скавда") Ґродіса та Кошица „Ой піду по коліна в лободу". Серед присутніх було чимало визначних литовських та українських діячів. Литовська кольонія у Празі була заступлена більшістю членів праського посольства Литовської Республики під проводом уповнов. міністра п. Аукштоліса, секр. посольства, консуля п. Сіджікаускаса, майора Шімкоса та їх дамами. Після концертової частини були танці до 2 год. в ночі при акад. джесовій орхестрі.

З ГОЛОВНОЇ ЕМІҐРАЦІЙНОЇ РАДИ.

III. Конференція Головної Еміґраційної Ради відбулася у Празі 14.—15. II. Було крім президії Головної Еміґр. Ради (проф. *О. Шульгин*, проф. *М. Славінський*, п. *А. Косенко*) пятнацять делегатів від українських орґанізацій у: Франції, Польщі, Румунії, Люксембурзі, Болгарії, Югославії, Туреччині та ЧСР, а теж почесні гості з Галичини й Буковини та еміґранти (В. К. Прокопович, проф. О. Лотоцький та інші). Делеґати заступали на Конференції понад 16.000 зорґанізованих членів. Головував ґен. *В. Сальський*. Ухвалено абсолюторію старій президії та обрано нову у складі: проф. *О. Шульгин* — голова, проф. *М. Славинський* — 1. заст., інж. *М. Шумицький* — 2. заст., *І. Косенко* — ґенер. секретар, *О. Удовиченко* — скарбник. Обрано ревіз. ком. (проф. К. Мацієвич, проф. А. Яковлів, інж. В. Філонович) та фінанс. ком. (інж. М. Шумицький, доц. І. Кабачків, інж. Є. Ґловінський). *(У. Т.)*

— **Страйкові неспокої.** В державнім тартаку в Киверцях на Волині проголосили робітники страйк. До страйку не прилучилися робітниці, наслідком чого наразилися на атаки страйкарів. Перед кількома днями прийшло з того приводу до таких неспокоїв, що мусіла інтервеніювати поліція. Заатакована страйкарами, вжила зброї, стріляючи в повітря. Юрба розбіглася без жертв.

— **Громи на Поліссі.** Над селом Снітово на Поліссі перетягла велика буря з громами. Один грім ударив у селянську хату і зірвав дах. Селяни пояснюють цей факт як ворожбу голоду або війни.

— **Шварцбартові заборонили відчит.** Вбивник отамана Сим. Петлюри Шварцбарт приїхав був до Торонто в Канаді, де хотів виголосити відчит, очевидно про українців. Торонтські українці підозрівали, що Шварцбарт буде говорити неправду про українців і звернулися до влади й вона заборонила цей відчит. Крім того Шварцбартові приказали покинути Канаду.

— **Ліга Націй дістала знову гроші.** Із Женеви повідомляють, що Ліга Націй одержала величезну спадщину. Богата американка з Філядельфії, якої призвище держать покищо в тайні, умираючи записала для Ліґи Націй 500.000 швайцарських франків. Сума має бути платна після смерти її чоловіка, але він не може нарушити капіталу, тільки користується процентами того капіталу. Небіжка була близькою співробітницею президента Вільзона і вже нераз призначувала більші суми для гуманітарних орґанізацій. Теперішній леґат призначений на „суспільні і наукові праці Ліґи. Досі призначили ріжні особи з Америки разом 8 міліонів дол. на ріжні культурно-суспільні цілі.

— **Монте Карльо вводить наново золото** у своїм славнім касині, де грають у рулетку. Підчас війни ввели замісць золота жетони, які треба було купувати в касі касина у залі гри. Видко, що тепер управа касина рішила привабити більше грачів і роздобула більші запаси золота. Покищо золота на ставки вживають тільки при одному столі; при інших грають іще жетонами. Виграну виплачують золотими монетами по 5, 10 і 20 донярів.

— **Материнська любов.** 70-літня мати Ґреґорі йшла пішки з Балтиморе до Вашингтону, себто 70 англ. миль, щоби просити за свого сина Карла, якого арештували за крадіж і засудили на 60 днів. Як прийшла на місце, впала з перевтоми та голоду. Суддя Ралф Гівен, зворушений материнською любовю, випустив сина, коли цей обіцяв поправу.

— **Рубач детективом і університетським професором.** Д-р Бомон, з роду француз, виріс в Голяндії. Виемігрував до Америки, де працював у пралісах як рубач. З лісів перенісся до міста, де став детективом. При тому студіював психольоґію. Небаром здав докторат психічних наук і нині веде школу психольоґії, в якій має досить учнів.

— **Ріжні вістки.** Цими днями до Злучених Держав вислала Франція золота на 300 міл. франків. — Анґлійський уряд відповів обороною за мито введене Францією для деяких анґлійських товарів і підвищив мито на 20 відс. на французькі товари: шовк, вино, пера тощо. — Найстарший Рокефелер 95-літній міліонер виздужав і поїхав відпочивати на Фльориду. — У Туреччині панували цими днями буревії та сніговії; деякі залізничі шляхи засипані, кораблі втікли до пристаней. — У Берліні помер у 71. р. життя письменник Ріхард Зоозман, перекладчик Кальдерона і Данта. — Сенат Зл. Держав осудив колишнього міністра торговлі Мак-Кракена за його великі зловживання; його недавно випустили на волю, тепер знов посадять у вязницю. — Закінчили будувати в околиці Ліверпулю тунель, що буде найдовшим тунелем у світі; почали його будувати у 1925 р. і коштує він яких 8 міл. фунтів шт. — Від 18. грудня 1933 р. скількість безробітних в Анґлії зросла на 164.989 осіб і тепер є їх разом 2,389.068.

Відозви й комунікати.

За будову Народнього Дому у Перемишлі-Болонні.

Перемишль — одно з міст, найдальше на захід положене, а головно його передмістя Перемишль-Болоння, загрожене денаціоналізацією, задумує приступити до будови твердині національно-культурно-освітнього й економічного життя, НАРОДНЬОГО ДОМУ. Читальня „Просвіти" на Болонні, одна з найдіяльніших читалень Перемиської Землі, міститься в малій кімнаті і не всилі вести як слід наміченої праці. Тому голова читальні, дир. Кебуанський, сповняючи свій національний обовязок, подарував під будову Народнього Дому площу.

Громадяни Болоння — це здебільша міщани, робітники та служачі, які на силу пробиваються крізь життя в теперішніх важких часах та не є в спромозі власними зусиллями здвигнути цю будівлю. Тому звертаються до всіх Земляків із закликом прийти їм з поміччю в наміченому ділі. Кожний з нас розуміє, яке значіння мають просвітні інституції на окраїнах міст. Тому теж віримо, що кожний національно-свідомий українець не завагається ні на хвилину зложити хоч маленьку лепту на таку велику нашу ціль. Бо наша ціль поставити на передмісті Перемишля бастіон-твердиню, з якої ми та грядущі по нас боронитимуть української душі міщан та робітників. Ведені глибоким переконанням, що ділом своїм докладаємо цеглину під розбудову українського майбутнього, кличемо всі наші культурно-освітні та економічні установи і всіх свідомих українців: *Покажіть ділом, що розумієте велику вагу читальні на передмісті.*

Гроші просимо слати на адресу: „Українська Щадниця" в Перемишлі.

Перемишль, у січні 1934.

КОМІТЕТ.

Дописи.

ЖОВКВА.

Жовківщина для „Рідної Школи“. Поклик Головної Управи „Р. Ш.“ до організування внутрішньої позички не пройшов безслідно. Доказом прихильности до цієї справи може бути нарада делегатів судового повіту Жовква, що відбулася в домі „Рідної Школи“ дня 18. лютого ц. р. при участи 54 учасників (з того поверх 40 із сіл) під проводом голови Повітового Кружка „Р. Ш.“, адв. д-ра Івана Романкова. По теплій промові предсідника виголосив делегат Головної Управи п. Лев Ясінчук загальний реферат. У дискусії забирало голос 8 бесідників, порушуючи з прихильністю ідеольогічні та практичні справи. Особливо замітний був голос українських жінок. Голова філії Союзу Українок, п. Пелепська, звертала свої слова до присутних і неприявних жінок, щоби вони своїм впливом спонукували й мущин до участи в позичці. З черги виголосив п. Л. Ясінчук другий реферат про дитячі садки. Присутні познайомились докладно із завданнями цієї установи, способом її організації та фінансування. На внесок п. Потерейкової делегати приняли одноголосно відповідні резолюції. По горячому кінцевому слові д-ра Романкова розійшлися делегати в піднесеному настрою з постановою: поставити „Рідну Школу“ на твердий ґрунт і вплив її духа використати для своїх місцевостей. Можна надіятися, що й друга частина повіту, яку обєднує Пов. Кружок у Мостах Вел., у найближчому часі поставить у повіті якслід справу „Рідної Школи“.

Спорт.

ЗАКОРДОННИЙ СПОРТ

ВІДЕНЬ: мистецтво: Австрія — В. А. Ц. 6:0; Спортклюб — Рапід 2:1; Вієнна — Він 3:2; Лібертас — Адміра 3:1; Вакер — Донав 5:1; Ф. А. Ц. — Гакоаг 4:1. Табеля представляється так: 1) Рапід 19 пунктів; 2) Адміра 18; 3) Вієнна 14; 4) Австрія 13; 5) Ф. А. Ц. 12; 6) Донав 11; 7) Гакоаг 10; 8) Вакер 10; 9) В. А. Ц. 10; 10) Спортклюб 10; 11) Ф. Ц. Він 9; 12) Лібертас 8 пунктів.

БУДАПЕШТ: Гунгарія — Кіспесті 3:3; Шеґед — Немзеті 1:1; Бочкай — Фебус 4:3; III. Округа — Сомоґі 1:0; Будаї — Аттіля 1:1.

ПАРИЖ: Париж — Прага 3:1!! Міжнародні змагання. Заслужена перемога французів, яких найліпшим грачем був Йордан, віденець, бувший грач Ф. А. Ц.

МАРСИЛІЯ: Південна Франція — Будапешт 2:1.

—o—

Нові книжки й журнали.

Андрій Волошак: У ТЬМІ ГОРЮ... Поезії. Вінєта і портрет роботи Михайла Скварка. Львів 1934. Стор. 97. 16°.

ІДЕОЛЬОҐІЯ КООПЕРАЦІЇ. Вибір з кооперативного письменства. Впорядкували **К. Коберський і В. Левицький.** Львів 1934. Накл. Ревіз. Союзу Українських Кооператив. Стор. 108 вел. вісімки. Ціна 2 зол.

Це книжка, на яку вже довго чекали приятелі кооперативного руху. Поверховної фразеольоґії про кооперацію у нас вже доволі, навіть за багато. Через ту поверховність трапляється нераз, що у виступах кооператорів повторюються одні й ті самі, давно відомі, а часто й не зовсім кооперативні фрази. Нам треба конечно поглиблення кооперативної свідомости.

Редакція „Кооперативної Республики“ дала нашому читаючому громадянству можливість пізнати глибше душу кооп. руху з першої руки, на основі праць найвизначніших лідерів світового кооперативного руху. Є тут вийомки з писань Овена, Фурьє, Жіда, Тотоміянца, Веббів, Поассона, Міллера, Штаудінґера, Туґана-Барановського, Ворбаса, Голіока й ін. Про значіння кооперації для українського народу говорять уривки з писань К. Паньківського та А. Ільченка.

Книжка подумана для середньо-освіченого читача. Вона напевно зробить свою службу, даючи духовий корм провідникам нашого кооперат. руху. Коментиання з цеї облекшують авторський та річевий покажчики.

—o—

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Вівторок, 20. II. год. 7·30 веч. „Чоловік, що був четвергом“.

Середа, 21. II год. 8·15 веч. V-тий Симфонічний Концерт Львівської Фільгармонії.

Театр Рівнородностей.

Вівторок, 20. II. год. 7·30 веч. „Родина“,
Середа, 21. II год. 7·30 веч. „Родина“.

Концертове Бюро Тірка:

21. II. V. Симфонічний концерт у Великім Театрі.

Кіна.

АДРІЯ: „Пострах Арізони“, „Бунт крови та заліза“.
АПОЛЬО: „Паприка“.
АТЛЯНТИК: „Парада резервістів“.
ВАНДА: „Св. Антоній Падевський“.
КАСІНО: „В твоїх обіймах“.
КОЛІСЕЙ: „В тайній службі“ і ревія: „Подумай про мене“.
КОПЕРНИК: „Гарне є життя“ Моріс Шевальє).
МІРАЖ: „Королівський любко“.
МАРУСЕНЬКА: „Гарне є життя“ (Моріс Шевальє).
МУЗА: „Наварив пива“ (Бастер Кітон).
ПАЛЯС: „Пригода на Лідо“.
ПАН: „Історія гріху“ та ревія.
ПАСАЖ: „На сліді злочинців“ (Кен Мейнард).
ХИМЕРА: „Світ без мужчин“.
СТИЛЕВЕ: „Гори в полумі“ та ревія.
УТІХА: „Ескадра очайдухів“ і ревія.

Закордонне радіо.

Вівторок, 20. лютого 1934,

Відень (506,8) 16·05 Програма для дітей, 19·25 „Ріґолето“ оп. Верді, **Прага** (470,2) 19·20 Джез, 20·10 Популярні далматинські пісоньки, **Париж** (1725) 21·40 Давня музика та пісні, 22·30 Комічні монольоґи, 23·00 Нар. арагонські й каталонські пісоньки, **Штрасбург** (349,2) 21·30 „Студент-прошак“ оп. Мілєкера, **Білгород** (437,3) 19·30 Пісоньки, 20·40 Хор, **Кенігсвустергавзен** (1571) 17·25 Музика мин. століть, **Ляйпціґ** (372,2) 18·20 Камер. музика, 22·25 Легка музика, **Мінхен** (405,4) 20·25 „Дон Карльос“, оп. Верді, **Будапешт** (549,4) 20·40 Циг. музика, 22·10 „Студент-прошак“ оп. Мілєкера, **Міляно** (368,6) 20·30 „Сан Мартіно“ оп. Сільвера.

Середа, 21. лютого 1934.

Давентрі (1500) 16·15, 21·15 Симф. концерт, **Льондон** (342,1) 19·30 „Ди Дейсі-Чейн“ 12 пісень дітячого віку, **Відень** (506,8) 17·15 Камер. музика, спів, **Братислава** (298,8) 12·15 Концерт, 19·35 Пісні, **Моравська Острава** (259,1) 19·30 „Фігарове весілля“ оп. Моцарта, **Білгород** (437,3) 16·30 Фортепян, 19·00 Нар. пісоньки, **Ковно** (1935) 16·20 Спів, **Рига** (514,6) 18·15 Хор. пісні, 18·00 Естонські пісні, **Кенігсвустергавзен** (1571) 17·25 „Ах, що не кохання“ барокова вокальна вадина, **Ляйпціґ** (382,2) 17·45 Шведські нар. пісоньки, **Мінхен** (405,4) 19·30 „Дер Фершвендер“ муз. казка Кройцера, **Букарешт** (212,6) 20·10 Фортепян, 20·45 Спів, **Будапешт** (549,5) 19·30, 17·00 Концерт, 18·20 Фортепян, 21·20 Циг. музика, **Міляно** (368,6) 17·10 Вок. концерт, **Рим** (420,8) 21·00 Опера.

Львівське радіо.

Вівторок, 20. лютого 1934.

7·00—8·00 Ранішня авдиція, 12·05, 12·33 Сальоновий концерт, 12·30 Метеорольоґічні вістки, 15·25 Збіжева біржа, 15·30 Господарські вістки, 15·40 Джез, 15·40 Куток мови, 16·50 Карузо з грам. плит, 17·10 Фортепян (Юлій Ізерліс), 17·50 Туристичний біолетен, 18·00 Будівництво в новочасних містах, 18·20 Муз. скринька, 18·35 Легка музика з ґрам. плит, 19·05 Фейлетон „Більшовицька повість“, 19·15 Всячина, 19·25 Актуальний фейлетон, 19·40, 19·43 Спортові вістки, 19·55 Сільва рерум, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Транс. з Познаня: Косі фан Тутте“ („Такі вони всі“) ком. опера Моцарта, 22·30, 23·05 Танкова музика.

Середа, 21. лютого 1934.

7·00—8·00 Ранішня авдиція, 12·05, 12·33 Легка музика, 16·25 Збіжева біржа, 15·30 Господарські вістки, 15·40 Октет (грам.) 15·50 Спів (Гофманова, сопран), 16·10 Для дітей: „Недобрий жарт“, пісоньки, загадки, 16·55 Легка джезова музика, пісоньки, монольоґи, 17·00 Природничий відчит, 18·20 Камеральний концерт, 19·05 Всячина, гр. плити, 19·15 На фронті літератури, 19·40, 19·43 Спортові вістки, 19·55 Сільва рерум, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Легка музика (вібрафон), 21·00 Фейлетон: „Люди з провінції, 21·15 Сонети кримські Міцкевича з музикою Монюшка, 22·15 Відчит есперанто про пресу в Польщі, 22·30 Сальонова музика з гр. плит, 22·45, 23·05 Танцова музика.

БІРЖА.

ГРОШІ.

У Львові доляр у приватних оборотах 5·35.

У Варшаві були такі курси: Льондон 27·45, Париж 34·33 і пів. Берлін 209·85, Ціріх 171·40. Амстердам 357·—, Нюйорк кабель 5·36 Нюйорк чеки 5·35.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ платив кооперативам дня 19. II. масло 3·10, молоко, —·18, сметана —·80, яйця 3·—

Тенденція на масло знижкова, на молоко і сметану удержана, на яйця слаба.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

X. Загальні Збори „Союзу Українських Купців“ у Львові — відбудуться 11. березня 1934, в год. 10 передпол. у власній домівці, Ринок 10, II пов. з таким порядком дня: 1) Відчитання протоколу з останніх Заг. Зборів. 2) Звіти: Секретаря, Скарбника, та Контр. Комісії враз із внеском на уділення абсолюторії уступаючій Раді. 3) Вибір голови Т-ва. 4) Вибір 12 членів Ради і 4 заступників та 3 членів Провірної Комісії. 5) Ухвалення висоти членських вкладок на біж. рік. 6) Зміна Статуту, а саме: назви Т-ва на „Союз Українських Купців і Промисловців“, а у звязку з цим §§ 23, 25, та 34—43 в справі зміни назв місц. Гуртків на Філії Т-ва. 7) Справа Фонду у нагляд. випадках. 8) Справа В-ва власного органу. 9) Внески й запити. Наколиб в год. 10 не зявилось вимагане Статутом число членів, то в год. 11-ій відбудуться Заг. Збори при кожній скількости учасників, а рішення їх будуть правосильні. Львів, 12. лютого 1934. Рада Т-ва „С. У. К.“ 1120

На Рідну Школу 20 зол. зложили Юрій і Ліна Трачук Березінські замісць повідомлень про своє вінчання, яке відбулося в Заболотові 8. II. 1934. 1119.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

КІМНАТА — елєґантна, умебльована до винайму, доми ЗУПУ, Малаховського 2, бльок I., брама V., мешкання 3. 1111 1—2

БЕЗРОБІТНІ ІНТЕЛІҐЕНТИ по місточках і селах **можуть дістати заробіток.** Адреси подати до книгарні „Рідної Школи“, Львів, Сикстуська ч. 20. 1114 1—3

ВУГОЛЬ: Калитяк, Байки 14. Тел. 38-24 1006 10—30

ЕМЕРИТОВІ, аматорові саду, шовковників і пасіки дам помешкання і паливо. Гарасовський, **Любачів.** 1090 3—3

ВІДНАЙМУ покій, два, спільна кухня, ул. Голуба 11 а. мешкання 5 3—6 год. 1104 2—2

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Хочете ще раз пережити страхіття світової війни на наших землях?

Хочете зрозуміти трагічні переживання старшого галицького покоління в роках великої хуртовини?

Хочете знати правду про Талергоф, гегенну українських засланців, жертв австрійського насилля?

Читайте книжку
ВАСИЛЯ МАКОВСЬКОГО
п. н.
ТАЛЄРГОФ
(Спогади й документи).
Книжка, якій нема рівної!

Одним духом аж до останньої сторінки читаєте барвисті наболілі трагізмом сторінки очевидця-страдальця.

„Талергоф“ — не тільки з огляду на свою белетристичну, але й педагогічно-виховну вартість, повинен найтися в кожній хаті.

Ціна 3·50 зол., з перес. тільки 4 зол.

Замовляти у всіх книгарнях і в головному складі: „Кооп. „Дружина“, Львів, Сикстуська ч. 39.

ДЕШЕВІ, СЕЛЕКТИВНІ І ЕЛІМІНУЮЧІ РАДІОВІДБІРНИКИ СІТЕВІ І БАТЕРІЙНІ ЛЯМПОВІ.
— ВСІ ЕВРОПЕЙСЬКІ СТАЦІЇ —
„ФОТО-РАДІО-ПАЛЯС“,
ЛЬВІВ, ПЛ. МАРІЙСЬКА 8.
Найбільший вибір фотографічних апаратів і матеріялу.
19/47 9-10

ПЯНІНА першорядні по знижених цінах; на догідних умовах. Купно продажа: заміна уживаних інструментів. 235
НОВАЦКІ
Пілсудського 17. Тел. 35-21.

У Варшаві

МОЖЕТЕ КУПИТИ „ДІЛО“ В ТАКИХ МІСЦЯХ:

Вул. Маршалківська 30.
Вул. Маршалківська 46.
Вул. Маршалківська 77.
Вул. Маршалківська 89.
Вул. Маршалківська 101.
Ріг вул. Золотої і Маршалківської
Вул. Маршалківська 127.
Вул. Маршалківська 132.
„Наукова Книгарня“.
Вул. Новогродзка 2.
Ал. Уяздівські, ріг площі Трьох Хрестів.
Вул. Брацка 21.
Вул. Шпитальна 8.
Краківське Передмістя 12.
Площа Театральна, ріг Вербової
Прага напроти костела св. Флоріяна.

ЦЕРКОВНІ ДЗВОНИ
доставляють
Лиарні дзвонів
БРАТІВ ФЕЛЬЧИНСЬКИХ
у Калуші й Перемишлі

Новина!

Розбиті дзвони особливої вартости споюємо під гарантією відзискають попередню краску і силу тону, через те перетопляти дзвони зайво.

ОСТОРОГА!

Остерігаємо перед агентами якоїсь жидівської ліярні дзвонів зі Станиславова, які волочаться по селах та в краю, і подаючи себе за наших відпоручників, напихають людям останню тандиту.

Ми як ніколи так і тепер не послугуємось агентами в тій надії, що кожний забажає доброго товару, довідається про нас з українських часописів, а жидівського агента з його дзвонами відправить до найближчої божниці. 1—11
1115

МИХАЙЛО ВОЗНЯК
Шевченко й Княжна Репніна
Ціна 1.50 зол., з почт. пересилкою 1.65 зол.

ҐЛЮТИНА КРИВЕЦЬКОГО
Препарат до клеєння, латування та утревалювання паперів, документів, банкових нот, рукописів, світлин і т. д. — Всюди можна дістати! — **Ціна 1·— зол.** 1 25